

Лайка у сім'ї. Ваша неввічливість може загрозувати життю ваших дітей.

На жаль, лайка у середовищі сучасної молоді - і студентської та учнівської в тому числі – стала явищем не просто частим, але банальним і повсякчасним, як реалії буття. Найстрашніше те, що нецензурні вирази нерідко можна почути як від юнаків, так і від дівчат. Такий спосіб викладення думки можна вважати самовираженням, бажанням виділитися чи самоствердитися в очах інших. Часто, коли закінчуються аргументи, в хід іде лайка. Замість того, щоб вибачитись або дати достойну відповідь опонентові, легше сказати три звичних слова, букви... Невже замість лайки не можна підкласти інший міцний вираз? Навіщо надавати пікантності віртуальному образу? Почуття такту ще ні для кого не стало смертельним.

На цю тему в Інтернеті багато інформації. Але мені на думку найперше йде уривок з "Кайдашевої сім'ї" І. Нечуя-Левицького. Пам'ятаєте, як там герої колоритно лаялись? Ніби і лайка, і зміст лайливий, проте не ріже очі, а навіть смішно... Наші предки теж вмiли лаятись, але не так вульгарно.

Дуже часто причиною лайки, використання матюків у спілкуванні молоді є подібна ситуація у родині. Адже чимало батьків після важкого робочого дня, у ході сварки чи просто розповіді неодноразово застосовують міцні слівця. Слово – не горобець... якщо ви досі вважаєте, що звичні три букви нічим не зашкодять вам та вашим дітям, раджу прочитати цю статтю особливо ретельно... Отож.

Побутує така думка, що лайка в сім'ї приводить до зниження статевої сили, причому у обох партнерів. Звичайно, причин для цього може бути крім цього достатньо - стреси на роботі чи неповноцінне харчування. Проте серед сучасних чоловіків ця хвороба, чи розлад, є досить поширеною...

Працюю в молодіжному колективі, перед моїми очима щоденно проходить велика кількість молодих людей. Доволі часто доводиться чути нецензурну лайку між студентами та учнями в ході спілкування. Стала дослухатися та придивлятися, чи так вона доречна та безболісна.

Вживання ненормативної лексики – показник належності до особливої культури, як дехто вважає, чи її повна відсутність?! Вирішила організувати маленьке дослідження, залучивши до нього саму молодь.

Перший етап дослідження присвятили формулюванню причин, що спонукають до лайки. Названі причини, за яких звертаються до лайки, досить типові: екстремальні та стресові ситуації, розкриття душевного стану в актуальній ситуації, засіб піару, шкідлива звичка, тощо. Не забули назвати імена сучасних митців, котрі вмiють „смачно” та невеликими порціями вставляти певні фрази у розповіді, зберігаючи при цьому пристойний імідж. Що ж, виходить, лайки з матом – вже щось звичне, типове, таке собі перефразоване мовлення, для висловлення душевного стану людини.

Засумувала. Адже я, як і близькі мені люди, ніколи не користувалася нецензурною лайкою для перерахованих потреб. Це не завадило нам долати труднощі, досягати цілей, радіти перемогам.

Не можу пожалітися, що мене погано розуміли. Не раз переживала гнів і лють, таке вже сучасне життя, навчилася розпізнавати їх симптоми задовго і опанувати себе за допомогою технік релаксації та позитивного мислення.

До речі, стресостійкість - доволі цінна на сьогодні риса, включає: високий рівень адаптивності, соціальну чутливість, оптимізм, гнучкість, емпатію, високий рівень самоконтролю. Психологи назвали кооперацію таких рис емоційним інтелектом і довели, що співробітники, які його мають, давали компанії прибуток на 78% вищий, ніж ті, хто не мав такої здібності. У порівнянні, аналітичне мислення співробітників збільшувало прибуток компанії лише на 50%. За висновками успішних бізнесменів: „ненормативна лексика здатна комусь погіршити настрій, а це може обійтися дорого – зірвані контракти, недосягнуті угоди, відмови у співпраці.” Будь-яка шкідлива звичка – а лайку можна урівняти з нею – виникає як результат компенсації нереалізованих дій чи емоцій. Мат використовується як засіб протесту.

У соціумі існує ситуація подвійного стандарту щодо нецензурної лайки. З одного боку, подібна мова не допускається в навчально-виховних закладах, ЗМІ, на підприємствах і в установах.

Проте, нам доводиться постійно бути свідками, коли правила. Якщо за свої права ще якось можна поборотися з чиновниками чи вільнодумцями серед зірок естради, то відстояти їх у сім'ї, коли ти найменший – досить складно чи неможливо взагалі. Батько легко може кинути лайливе слово на адресу дитини чи дружини, сусіда чи сусідського пса. Коли дитина відтворює подібну батьківську поведінку, отримує покарання. Пояснення непереконливо просте „Мені – можна. Тобі – ні!”

Навряд чи подібне пояснення задовольнить дитину. Можливо, в цьому і є коріння зла? З дитинства у малюка формується асоціативний ряд зв'язків: мат – зброя сильного, того, що має владу, може наказувати і контролювати. Дитина не може проаналізувати об'єктивно ситуацію. Авторитарна рідна людина для малюка служить еталоном, моделлю для відтворення подібної поведінки в майбутньому. Стирається межа понять „добре-погано”, адже дитині на думку не спаде, сильних та розумних рідних людей віднести до розряду „поганих”. Таким чином, зростає лояльність до почутого на рівні підсвідомості. Так влаштована наша психіка, що більш сильно реагує на нові стимули і менш – на вже знайомі. Якщо ви буваєте в середовищі, де лайка – не щось крамольне, навіть за умови, що ви самі не вживаєте подібних виразів, існує ризик, що за виникнення певних передумов (стрес, лють) вони „вилетять” і без особливих зусиль з вашого боку.

Психологи звертають увагу, що неконтрольоване вживання лайки дітьми чи підлітками може бути симптомом розладу психіки. В такому разі слід не відкладати візит до лікаря-нейропсихолога, щоб виключити серйозне захворювання.

За даними нейрофізіологів, лайка здатна негативно впливати на здоров'я не лише того, хто лається, але й того, на кого направлені ці слова. Також існує думка, що лайка сприяє швидкому старінню і є руйнуючою силою. Доведено, що від неї в'януть квіти. Є спостереження, що у лайливих батьків діти народжуються з фізичними вадами.

Помічено, що діти продовжують традиції батьків. Якщо батьки не палять та уникають лайок, то вище вірогідність того, що їх діти не потраплять під вплив негативів сучасного світу. І навпаки. Здається, що люди, які підтримують думку про допустимість лайки, не щирі. Мені невідомі випадки виправданого вживання нецензурної лайки, хто б що не говорив на захист даного феномену.

В будь якому разі, це вияв вербальної агресії. Агресія ніколи не була супутником гармонічної особистості. Завжди вона є симптомом внутрішньої кризи чи емоційного неблагополуччя.

Чи можна уявити маму, яка співає колискову своєму малюку з лайливими словами? Ні. Людство на клітинному рівні зберігає пам'ять про замисел Творця. Людям більш властиво радіти від життєтворчості, ніж від спотворення чи завдання страждань іншим. Малюку люблячі батьки прагнуть дати все найкраще, найкорисніше, найпотрібніше. Прагнуть вберегти від шкідливого, патогенного. Таке піклування поширюється не лише на власне маля. Зверніть увагу, коли в публічних місцях з'являється симпатичний малюк, навколишні – „оживають”, починають щиро посміхатися, пропонують місце, цукерку... Може, завдяки цьому, не завжди усвідомленому імпульсу, ми збереглися як вид, не зважаючи на всі війни, конфлікти, протиріччя. Людство, не зважаючи на всі труднощі та перешкоди, прагне до збереження свого роду та виду. Це можливо, якщо навчитися жити у злагоді з собою та іншими. Адже, людина – єдина з біологічних істот, проходить такий тривалий період навчання та передачі соціального досвіду, необхідного для подальшої успішної соціалізації в суспільстві. Підсвідомо ми прагнемо до гармонічного співіснування, страдаючи від образливого, що випадково вилетіло, слова - татка, мами, товариша, вчителя, керівника...

Давайте спробуємо розглянути слово не просто як знак, символ, а енергетичну вібрацію – послання у всесвіт наших почуттів, бажань та їх відображення.

Ми промовляємо „люблю”, і серце прокидається та тремтить.

Ми промовляємо „радість”, і в душі „розквітають” квіти.

Ми промовляємо „енергія”, відчуваючи силу, що переповнює.

Ми чуємо „обман”, „крах”, „хвороба”, „війна”, „дурень”... І м'язи тіла, реагуючи швидше голови, починають з тривогою напружуватися, групуючись, щоб прийняти удар. За цим слідує фізіологічні реакції: підсилення серцебиття, потовиділення, зміна ритму дихання та пульсу. Реакції можуть відрізнятися у кожної людини. Ми не завжди уважні до своїх реакцій, не надаємо значення сигналам тіла, не пов'язуємо їх з хворобами, що згодом виникають.

Японські вчені провели експеримент, для якого взяли три ємності, засипавши їх рисом та залити водою з одного джерела. Ємності помістили у одному просторі. Впродовж декількох тижнів експериментатор почергово

підходив до кожної і промовляв в слух певні фрази. Першій ємності адресував: „Дякую тобі!”, другій: „Ти – ніщо”, третій взагалі обминали, нехтуючи ним. Через певний час, було помічено, що в першій ємності рис проріс і зазеленів, у другому – почорнів, у третьому – вкрився пліснявою, став смердіти. Експеримент довів, що вода має пам'ять (а ми на 80% складаємось з води!), а слово – не безневинне, адже здатне програмувати наше життя, впливаючи на майбутнє.

Подібний експеримент провели російські вчені. Науковці перевірили вплив нецензурної лайки на воду: полаяли рідину відбірним матом. Після цього полили нею насіння пшениці. В результаті, у порівнянні з „чистим” насінням, „ображене” зійшло лише 48%.

Згадалася фраза Максима Рильського про слово, що дуже подібне до зброї, яку потрібно доглядати та вчасно чистити, щоб не було біди. Коли готувалася стаття, знайомі попросили проконсультувати дівчинку-підлітка, котра важко переживала низку невдач. Ми зустрілися. Уважно слухала Марійчину розповідь. Звернула увагу на досить часте вживання фраз на зразок „чорт знає що”. Склалось враження, що Марійка сама кличе на допомогу в справах короля неприємностей, часто промовляючи в слух його ім'я. Поділилася своїми роздумами з дівчинкою. Вона здивовано знизала плечами і мовила: „Ніколи про це не думала”.

Довелося, нещодавно, бути на святкуванні іменин у сім'ї друзів, котрі переживали не найкращий період свого життя. Стіл ломився від страв. Було смачно і красиво. Але господарі спромоглися вияснити стосунки між собою, навіть у присутності гостей. Можна уявити, що відбувалося в період приготування до урочистості...

Багато гостей жалілися, опісля, на погане самопочуття, тяжкість та біль у шлунку, дискомфорт.

Мені згадалося, як бабуся давним-давно, починаючи готувати їжу, просила благословення у Бога. Навіть проста їжа, але приготовлена з любов'ю у серці, здавалася нам шедевром кухарського мистецтва. Вона наповнювала нас світлою енергією та радістю. В мене ніколи не виходило так смачно, навіть, якщо продукти використовувались ті ж самі, поки не усвідомила бабусин секрет.

Коли ми збиралися в дорогу, бабуся також просила благословення та захисту для нас, від чого дорога здавалася легкою, а час пролітав швидко. Я навіть дивувалась тому, що когось дорога може стомлювати. Тоді я не надавала значення бабусиним словам, поблажливо ставилась до ритуалів, мудрість яких розумію лише зараз.

Вживання лайливих слів з нецензурною лексикою принижує того, хто говорить, віддаляючи від нього світлих, розумних, добрих людей, відчиняючи двері – чорноті, плісняві, болоту у вигляді реалізації власних пророчень. Звичайно, найлегше кинути вдогонку, у пориві гніву, міцне слівце. Таким чином, знявши власну напругу. Це простіше, ніж вибачити людину, визнавши її і свою недосконалість. Або сісти за стіл перемов та обговорити всі проблеми, що виникли, знайшовши їм конструктивне рішення.

Але не все, що простіше та зручніше, призводить до справжнього успіху та радості. Навпаки, долаючи труднощі, ми набуваємо не лише досвід подолань, але й радість перемог. І саме це впливає на самооцінку та самоповагу, що невпинно зростають.

Блукаючи луками, ми помічаємо різноманіття трав і квітів. Насправді, первозданна природа захоплює! Хочеться зібрати та принести найріднішим людям у дар букетик з найкращих квітів. Чом би цю метафору не використати до вживання слів?!

В наших силах обрати свій стиль життя, своє мовлення, свої слова. Саме від цього вибору залежатиме наше життя, його наповнення чи бідність. Саме це буде притягувати чи віддаляти людей певного кола, їх участь у вашому житті. Ми маємо зробити вибір: жити серед смітника, вдихаючи його „аромати” чи серед зелених луків. Наша мова настільки багата, що нема є потреби шукати інших слів для передачі власних думок, переживань.

**Пам’ятайте, що від чистоти вашого слова
залежатиме майбутнє щастя ваших дітей!**